

Skrypt szkolenia
z zakresu
bezpieczeństwa
przeciwpożarowego
i ewakuacji ludzi
podczas pożaru.

Opracował:

mgr inż. Karol Krakowski

Specjalista ds. Ochrony Przeciwpożarowej

Konsultacje merytoryczne:

st. bryg w st. spocz. mgr inż. Adam Dąbrowski

Kierownik Inspektoratu Ochrony Przeciwpożarowej
Politechniki Warszawskiej

SPIS TREŚCI

1. Podstawy prawne dotyczące ochrony przeciwpożarowej – ustawy, rozporządzenia zarządzenia.	5
2. Ochrona przeciwpożarowa – przepisy ogólne.	6
2.1. Zapobieganie pożarowi, klęsce żywiołowej i innemu miejscowemu zagrożeniu.	6
2.2. Zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego.	7
3. Ewakuacja.	7
3.1. Definicja.	7
3.2. Przepisy prawa.	8
3.3. Dopuszczalne czasy bezpiecznej ewakuacji.	8
4. Środki i sposoby ogłaszania alarmu.	9
5. Warunki sprawnego przeprowadzenia ewakuacji zorganizowanej.	9
5.1. Zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego.	9
5.2. Właściwa organizacja ewakuacji.	10
6. Zasady podejmowania decyzji o alarmowaniu w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia.	10
7. Zasady postępowania w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia.	11
8. Zasady współdziałania kierującego akcją ratowniczą z dowódcą jednostki PSP w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia.	11
9. Organizacja ewakuacji Uczelni.	11
10. Zasady wyznaczania imiennego pracowników do wykonywania zadań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób przebywających w obiektach Uczelni – przepisy prawa.	12
11. Zadania osób wykonujących działania w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób przebywających w obiektach Uczelni.	13
11.1. Zadania pracowników zarządzających ewakuację.	13
11.2. Zadania pracowników rozgłaszających – koordynatorów ewakuacji.	14
11.3. Zadania pracowników kierujących wewnętrznymi komórkami organizacyjnymi.	14
11.4. Zadania pracowników pomagającym w ewakuacji osób niepełnosprawnych.	15
12. Zasady postępowania pracowników i studentów podczas ewakuacji.	15
13. Praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji – obowiązki i etapy przygotowania.	15
13.1. Opracowanie założeń.	16
13.2. Uzgodnienie terminu.	16
13.3. Powiadomienie o terminie Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej.	16

14. Cel przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji.	16
14.1. Sprawdzenie warunków ewakuacji.....	16
14.2. Sprawdzenie organizacji ewakuacji.....	17
15. Podsumowanie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji – wnioski.....	17

1. Podstawy prawne dotyczące ochrony przeciwpożarowej – ustawy, rozporządzenia zarządzenia.

Obowiązujący w Polsce system prawny z zakresu ochrony przeciwpożarowej to przepisy zawarte w:

- ustawach,
- rozporządzeniach i zarządzeniach,
- dyrektywach Parlamentu Europejskiego,
- Polskich Normach,
- normach europejskich,
- normach branżowych.

Ustawy:

- Ustawa z dnia 24 sierpień 1991 r. o Ochronie Przeciwpożarowej
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy

Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (DZ. U. z 2010 r. Nr 109 poz. 719)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (DZ. U. z 2009 r. Nr 124 poz. 1030)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (DZ. U. z 2015 r. poz. 1422)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie uzgodnienia projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (DZ. U. z 2015 r. poz. 2117)

Zarządzenia:

- Zarządzenie Rektora PW nr 44/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie określenia głównych użytkowników obiektów Politechniki Warszawskiej, ich praw i obowiązków w zakresie eksploatacji oraz zasad rozliczania kosztów i dochodów.
- Zarządzenia Rektora PW nr 172/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w obiektach i na terenach Politechniki Warszawskiej.

2. Ochrona przeciwpożarowa – przepisy ogólne.

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- prowadzenie działań ratowniczych.

2.1. Zapobieganie pożarowi, klęsce żywiołowej i innemu miejscowemu zagrożeniu.

Art. 4.1 (ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej)

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

1. przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
2. wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
3. zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
4. zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;
5. przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;
6. zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
7. ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Art. 4.1a (ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej)

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w ust. 1, stosowanie obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynków, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje – w całości lub w części – ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkownika. W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

2.2. Zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego.

Zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego podczas pożaru wynika z następujących zjawisk i warunków:

- zatrucia wydzielającymi się gazami toksycznymi podczas tlenia i palenia się materiałów palnych, a szczególnie tworzyw sztucznych,
- oparzeń ciała przez płomienie oraz rozgrzane przedmioty,
- silnego zadymienia dróg ewakuacyjnych,
- nieprzestrzeganie obowiązujących zasad przygotowania wewnętrznych dróg ewakuacyjnych (zastawianie przedmiotami lub przekroczenie długości dojścia do wyjść ewakuacyjnych),
- używanie płynów łatwopalnych do celów gospodarczych w warunkach niedozwolonych, a w szczególności przy używaniu ognia otwartego, iskrzących urządzeń elektrycznych i braku wentylacji.

3. Ewakuacja.

3.1. Definicja.

Ewakuację można zdefiniować jako przedsięwzięcie mające na celu sprawne opuszczenie obiektu (lub jego części) w możliwie najkrótszym czasie przez znajdujące się tam osoby, jeżeli w wyniku zdarzenia (pożar, katastrofa budowlana, obecnie również atak terrorystyczny) może wystąpić zagrożenie dla ich życia i zdrowia.

Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi w bezpieczne miejsce :

1. na zewnątrz budynku,
2. do innej strefy pożarowej (z wyjściem na zewnątrz lub do innej strefy pożarowej)

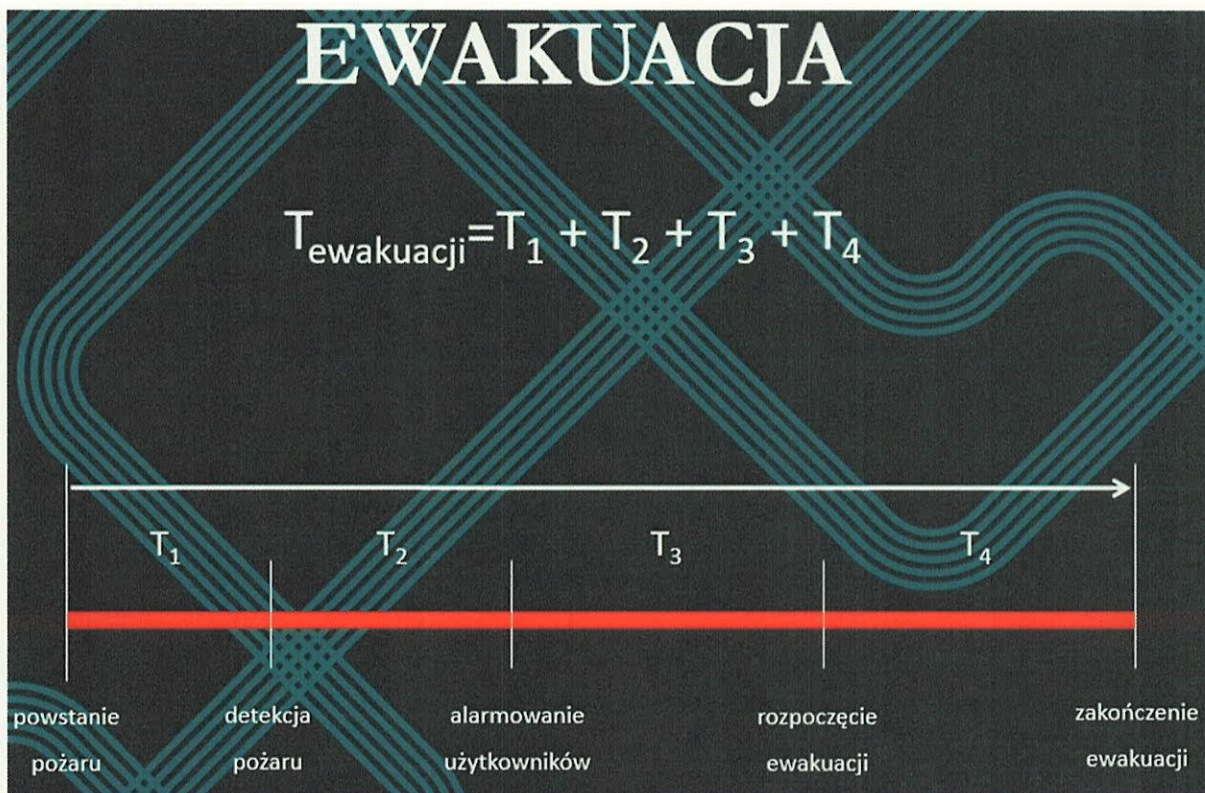
3.2. Przepisy prawa.

§ 15 ust. 1 (Rozporządzenie MSWiA z 7 czerwca 2010 r.)

Z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, zapewnia się odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegających na:

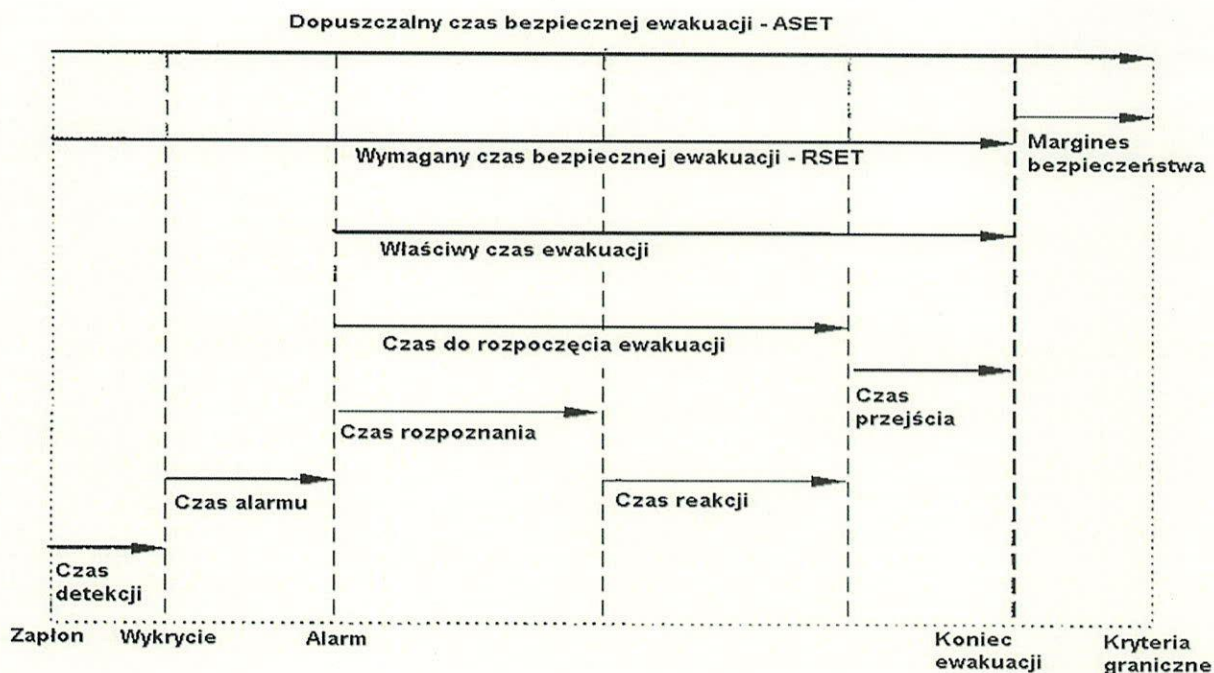
- 1) zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- 2) zachowaniu dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
- 3) zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;
- 4) zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu;
- 5) zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 6) zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

3.3. Dopuszczalne czasy bezpiecznej ewakuacji.

Uproszczony schemat wszystkich czasów związanych z przebiegiem ewakuacji.

4. Środki i sposoby ogłaszania alarmu.

Ogłoszenie alarmu o niebezpieczeństwie w obiektach może być realizowane poprzez:

- Bezpośrednie powiadomienie głosem,
- Telefony wewnętrzne,
- Sygnalizację akustyczną uruchamianą przez SSP.

Dodatkowo ogłaszanie alarmu o niebezpieczeństwie może być realizowane za pomocą **Dźwiękowego Systemu Ostrzegawczego (DSO)**, który jest w stanie wygenerować dwa komunikaty:

Alarm ewakuacyjny:

„Uwaga, uwaga. Wystąpiło zagrożenie pożarowe. Proszę niezwłocznie opuścić budynek najbliższymi wyjściami ewakuacyjnymi. Nie używać wind.”

Alarm ostrzegawczy:

„Uwaga, uwaga, wystąpiło zagrożenie pożarowe. Proszę o zachowanie szczególnej ostrożności, niepodejmowanie żadnych działań i stosowanie się do dalszych poleceń.”

5. Warunki sprawnego przeprowadzenia ewakuacji zorganizowanej.

5.1. Zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego.

- zapewnienia dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,

- zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść,
- zapewnienie bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleni dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- zapewnieniu oświetlenia awaryjnego ewakuacyjnego (bezpieczeństwa),
- zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów alarmowych i ostrzegawczych.

5.2. Właściwa organizacja ewakuacji.

- prawidłowego rozpoznania i oceny sytuacji,
- szybkiego i prawidłowego zaalarmowania osób zagrożonych oraz wyznaczenie stosownych sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczej,
- właściwego kierowania ludzi odpowiednimi (oznakowanymi) drogami ewakuacyjnymi,
- niedopuszczenia do powstania paniki,
- umiejętności kierującego akcją ratowniczą w pierwszej fazie akcji,
- wcześniejszego przygotowania studentów i pracowników do działania w przypadku zarządzenia ewakuacji,
- ścisłego realizowania i podporządkowania się wszystkim osób poleceniom i decyzjom podejmowanym przez kierującego akcją ewakuacyjną,
- prawidłowo oznakowanymi odpowiednim numerem bądź nazwą kluczami od wszystkich drzwi, przejść i wyjść ewakuacyjnych,
- wyposażeniu obiektu w odpowiednią ilość worków do akt i kopii zbiorów informatycznych,
- postępowania zgodnie z zasadami i zadaniami określonymi w odrębnych instrukcjach.

6. Zasady podejmowania decyzji o alarmowaniu w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia.

W przypadku zauważenia lub powzięcia wiadomości o pożarze lub innym zagrożeniu należy:

- ocenić skalę i rodzaj zagrożenia;
- niezwłocznie powiadomić bezpośrednio zagrożone osoby, swego przełożonego lub przedstawiciela administracji w obiekcie;
- w przypadku stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia lub możliwości szybkiego rozwoju zagrożenia lub niebezpieczeństwa ludzi, uruchomić ręczny ostrzegacz pożarowy ROP i bezzwłocznie zaalarmować jednostkę straży pożarnej;
- wszelkimi dostępnymi środkami podjąć próbę likwidacji lub ograniczenia rozmiaru zagrożenia;
- podporządkować się poleceniom przełożonych w zakresie zabezpieczenia miejsca pracy i likwidacji zagrożenia;
- w przypadku ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego bezzwłocznie opuścić obiekt i udać się do rejonu ewakuacyjnego (teren zewnętrzny przed obiektem).

7. Zasady postępowania w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia.

- 1) Równocześnie z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy gaśnic i innych urządzeń przeciwpożarowych.
- 2) W pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie.
- 3) W sytuacji wystąpienia zagrożenia podjąć decyzję o ewakuacji.
- 4) Każda osoba przystępująca do akcji gaśniczej powinna:
  - wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do strefy pożaru (nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem);
  - usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenne przedmioty, ważne dokumenty, nośniki informacji itp.;
  - pozamykać okna;
  - wyłączyć wentylację ogólną oraz pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenie objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich;
  - nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi do pomieszczeń, które mogą być objęte pożarem;
  - nie można dopuszczać do blokowania w pozycji otwartej drzwi wyposażonych w samozamykacze;
  - do gaszenia pożaru używać hydranty wewnętrzne i gaśnice zgodnie z ich przeznaczeniem.
- 5) Z chwilą przybycia jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą przejmuje dowódca tej jednostki.

8. Zasady współdziałania kierującego akcją ratowniczą z dowódcą jednostki PSP w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia.

Dotyczy to w szczególności:

- wskazania i umożliwienia wykorzystania technicznych środków zabezpieczeń przeciwpożarowych jak hydrantów, środków gaśniczych itp.;
- umożliwienia dostępu do obiektu poprzez wskazanie dróg dojazdowych, otwarcia bram wjazdowych /pożarowych;
- udzielenia informacji dotyczących instalacji, urządzeń, materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- wykorzystania pracowników, środków transportowych do ewakuacji ludzi i mienia z zagrożonego terenu;
- wstrzymania pracy, wyłączenia dopływu prądu elektrycznego.

9. Organizacja ewakuacji Uczelni.

Zgodnie z § 4 ust. 1 Zarządzenia nr 172/2020 Rektora Politechniki Warszawskiej z dnia 21 grudnia 2020 r. w przypadku otrzymania informacji o wystąpieniu zagrożenia, ewakuację lub akcję ratowniczą mogą zarządzić:

- **Rektor lub Kanclerz – w każdym obiekcie i na całym terenie PW;**
- **Kierownicy jednostek organizacyjnych będący głównymi użytkownikami lub osoby przez nich wyznaczone – we właściwych obiektach i na terenach podległych.**

§ 4 ust. 2:

„Zarządzający ewakuację lub akcję ratowniczą zawiadamia kanclerza oraz, jeżeli wymaga tego sytuacja, wzywa właściwe jednostki specjalistyczne.”

§ 4 ust. 3:

„Ewakuacją lub akcją ratowniczą, do czasu przybycia wezwanych specjalistycznych jednostek ratowniczych, kieruje kierownik jednostki organizacyjnej będący głównym użytkownikiem obiektu lub osoba przez niego wyznaczona.”

§ 4 ust. 4:

„Z kierującym ewakuacją, podczas zaistniałego zagrożenia lub praktycznego sprawdzania warunków i organizacji ewakuacji w obiekcie, współpracują pracownicy, którzy zostali wyznaczeni do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób tj.:

- 1) Kierują wewnętrznymi komórkami organizacyjnymi w swojej siedzibie w zakresie prowadzenia ewakuacji pracowników i innych osób przebywających w obiekcie, a także zgromadzonego mienia;
- 2) Wykonują czynności w zakresie rozgłaszania i koordynacji ewakuacji pracowników lub innych osób.”

10. Zasady wyznaczania imiennego pracowników do wykonywania zadań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób przebywających w obiektach Uczelni – przepisy prawa.

Zgodnie z § 3 pkt. 11 Zarządzenia nr 172/2020 Rektora Politechniki Warszawskiej z dnia 21 grudnia 2020 r. Kierownicy jednostek organizacyjnych Uczelni, będący głównymi użytkownikami obiektów zobowiązani są do:

„Wyznaczenia imiennego pracowników do wykonywania zadań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób przebywających w obiektach Uczelni”

Art.207¹ § 1. (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy)

Pracodawca jest obowiązany przekazywać pracownikom informacje o:

- 1) zagrożeniach dla zdrowia i życia występujących w zakładzie pracy, na poszczególnych stanowiskach pracy i przy wykonywanych pracach, w tym o zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników;
- 2) działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, o których mowa w pkt 1;

3) pracownikach wyznaczonych do:

- a) udzielania pierwszej pomocy,
- b) wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

§ 2.

Informacja o pracownikach, o których mowa w § 1 pkt 3, obejmuje:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) miejsce wykonywania pracy;
- 3) numer telefonu służbowego lub innego środka komunikacji elektronicznej.

Art.209¹ § 1. (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy)

Pracodawca jest obowiązany:

- 1) zapewnić środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników;
- 2) wyznaczyć pracowników do:
  - a) udzielania pierwszej pomocy,
  - b) **wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników;**
- 3) zapewnić łączność ze służbami zewnętrznymi wyspecjalizowanymi w szczególności w zakresie udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, ratownictwa medycznego oraz ochrony przeciwpożarowej.

11. Zadania osób wykonujących działania w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji osób przebywających w obiektach Uczelni.

11.1. Zadania pracowników zarządzających ewakuację.

- podejmuje decyzję o ewakuacji ludzi;
- poleca poinformować o miejscowym zagrożeniu (pożarze) Państwową Straż Pożarną oraz inne służby zgodnie z planem alarmowania;
- wyznacza osobę do otwarcia drzwi ewakuacyjnych zamkniętych na klucz;
- przyjmuje informacje w miejscu zbiórki o ilości i stanie zdrowia osób ewakuowanych;
- składa informację o przebiegu zdarzenia i podjętych działaniach dowódcy przybyłej jednostki Państwowej Straży Pożarnej a następnie podporządkowuje się Jego kierownictwu;
- zarządza odwołanie ewakuacji ludzi i powrót użytkowników do obiektu.

11.2. Zadania pracowników rozgłaszających – koordynatorów ewakuacji.

Po otrzymaniu informacji o ewakuacji:

- alarmuje głosowo studentów oraz pracowników;
- organizuje ewakuację studentów i pracowników tworząc grupy ewakuacyjne;
- nakazuje udanie się studentom i pracownikom do miejsca zbiórki i ustala ich ilość;
- sprawdza czy wszyscy studenci i pracownicy opuścili pokoje biurowe, sale wykładowe, komputerowe, laboratoria, sanitariaty i inne;
- przeciwdziała powstawaniu paniki;
- dba o sprawny przebieg ewakuacji przeciwdziałając tworzeniu się zatorów na klatce schodowej, w przedsionkach i drzwiach ewakuacyjnych;
- podejmuje działania gaśnicze przy wykorzystaniu gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych;
- po opuszczeniu budynku, kieruje osoby do wyznaczonego rejonu dla ewakuowanych;
- zapobiega wchodzeniu studentów, pracowników i osób postronnych do obiektu.

11.3. Zadania pracowników kierujących wewnętrznymi komórkami organizacyjnymi.

Po ogłoszeniu ewakuacji:

- nakazuje pracownikom i studentom opuszczenie budynku i udanie się do miejsca zbiórki;
- podejmuje decyzję i ogłasza konieczność ewakuacji mienia w sytuacji miejscowego zagrożenia z uwzględnieniem jego ważności dla funkcjonowania zakładów;
- sprawdza czy wszyscy studenci i pracownicy opuścili pomieszczenia biurowe, sale wykładowe, komputerowe, laboratoria, sanitarne i inne;
- organizuje pomoc w ewakuacji osobom niepełnosprawnym;
- ustala dokładną liczbę pracowników i studentów ewakuowanych;
- przeciwdziała powstaniu paniki;
- dba o sprawny przebieg ewakuacji przeciwdziałając tworzeniu się zatorów na klatkach schodowych, w przedsionkach i drzwiach ewakuacyjnych;
- prowadzi grupę ewakuacyjną najbliższą bezpieczną drogą ewakuacyjną zgodnie z decyzją kierującego ewakuacją;
- sprawdza w rejonie ewakuacyjnym stan obecności pracowników, studentów i przekazuje informację o osobach, co do których istnieje przypuszczenie pozostania w budynku, kierującemu akcją ewakuacyjną.

Po przeprowadzonej ewakuacji:

- wprowadza w sposób zorganizowany pracowników i studentów do obiektu po ogłoszeniu decyzji przez zarządzającego ewakuację;
- nadzoruje przywrócenie funkcjonowania poszczególnych stanowisk pracy;
- zgłasza zarządzającemu ewakuację gotowość podległej komórki organizacyjnej do wykonywania codziennych obowiązków.

11.4. Zadania pracowników pomagającym w ewakuacji osób niepełnosprawnych.

W przypadku potrzeby udzielenia pomocy w ewakuacji osób niepełnosprawnych (w zależności od możliwości poruszania się osoby niepełnosprawnej):

- pomagają w dojściu do drzwi ewakuacyjnych i na miejsce zbiórki;
- pomagają w dojściu do schodów, znoszą osobę niepełnosprawną schodami oraz pomagają w dotarciu na miejsce zbiórki;
- znoszą osobę niepełnosprawną schodami oraz znoszą wózek osoby niepełnosprawnej na zewnątrz budynku i przewożą ją na miejsce zbiórki.

12. Zasady postępowania pracowników i studentów podczas ewakuacji.

Po usłyszeniu komendy automatycznej, bądź ustnej, studenci i pracownicy obiektów Politechniki Warszawskiej:

- natychmiast przerywają wykonywaną pracę i zajęcia;
- niezwłocznie powiadamiają wszystkie osoby przebywające w sąsiedztwie (studentów i pracowników) o konieczności ewakuacji;
- zabezpieczają cenne dokumenty;
- opuszczając pomieszczenia zabierając okrycia wierzchnie i rzeczy osobiste oraz zamykają okna i drzwi (klucz należy pozostawić w zamku);
- po utworzeniu grupy ewakuacyjnej udają się korytarzem w kierunku wskazanym przez koordynatora ewakuacji – najkrótszą drogą prowadzącą do wyjścia ewakuacyjnego;
- poruszają się krokiem szybkim bez podbiegania i wyprzedzania innych osób,
- zabrania się poruszania w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji (nie wolno wracać do budynku, z którego ewakuowano osoby, bez zgody dowodzącego akcją ratowniczą);
- po opuszczeniu budynku udają się na miejsce zbiórki, zachowując szczególną ostrożność;
- w miejscu zbiórki czekają na dalsze polecenia osoby kierującej akcją ratowniczą (studentom i pracownikom nie wolno oddalać się z miejsca zbiórki jeżeli ich zdrowiu i życiu nie zagraża niebezpieczeństwo lub kierujący akcją ratowniczą nie wyda innego polecenia);
- po ogłoszeniu odwołania ewakuacji udają się do budynku zgodnie z poleceniem zarządzającego ewakuację.

13. Praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji – obowiązki i etapy przygotowania.

Zgodnie z § 3 pkt. 10 Zarządzenia nr 172/2020 Rektora Politechniki Warszawskiej z dnia 21 grudnia 2020 r. Kierownicy jednostek organizacyjnych Uczelni, będący głównymi użytkownikami obiektów, zobowiązani są do:

„Przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu co najmniej raz na 2 lata, a w przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: wydziałów, przedszkola, domów studenckich, co najmniej raz na rok, **jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników**”

13.1. Opracowanie założeń.

Pierwszy etap przygotowań powinien obejmować opracowanie założeń, w których należy określić:

- cel przeprowadzania praktycznego sprawdzenia ewakuacji;
- potrzeby ludzkie i sprzętowe potrzebne do dokumentowania praktycznego sprawdzenia ewakuacji;
- zadania dla osób wyznaczonych;
- przebieg praktycznego sprawdzenia ewakuacji z podziałem na etapy.

13.2. Uzgodnienie terminu.

W drugim etapie przygotowań powinno nastąpić uzgodnienie terminu przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia ewakuacji - termin wpisujemy do założeń.

13.3. Powiadomienie o terminie Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej.

Ostatnim etapem przygotowania praktycznego sprawdzenia ewakuacji jest powiadomienie Komendanta Miejskiego PSP o terminie przeprowadzenia ćwiczeń ewakuacyjnych, **na co najmniej 7 dni przed planowanym terminem ćwiczeń.**

14. Cel przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji.

14.1. Sprawdzenie warunków ewakuacji.

Sprawdzenie warunków ewakuacji tj.:

- ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
- długości, szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;

- stanu technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego i stopnia ich integracji, w szczególności mających wpływ na ewakuację – zabezpieczenia przed zadymieniem;
- oświetlenia awaryjnego;
- przeciwpożarowego wyłącznika prądu (głównego wyłącznika prądu);
- możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych.

14.2. Sprawdzenie organizacji ewakuacji.

Sprawdzenie organizacji ewakuacji, gdzie celem jest:

- doskonalenie procedur ewakuacji studentów i pracowników, w tym zapoznanie z kierunkami ewakuacji i zasadami zachowania się;
- koordynacja działań służby ochrony obiektu podczas zdarzenia;
- zminimalizowanie możliwości wystąpienia paniki i jej skutków;
- weryfikacja opracowanych zasad postępowania na wypadek pożaru;
- wyrobienie potrzebnych nawyków oraz wypracowanie właściwego zachowania personelu wydziału po ogłoszeniu sygnału o ewakuacji;
- zmierzenie czasu potrzebnego na opuszczenie obiektu przez wszystkie osoby.

15. Podsumowanie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji – wnioski.

Opracowanie wniosków, które należy brać pod uwagę podczas ćwiczeń, a także w czasie działań ratowniczych:

- ilość i szerokość wyjść ewakuacyjnych z budynku jest wystarczająca (czy podczas ewakuacji nie nastąpiło spiętrzenie przy drzwiach co mogło wydłużyć czas ewakuacji);
- oznakowanie ewakuacyjne jest prawidłowo rozmieszczone, czy powinno zostać uzupełnione – np. brak ciągłości w oznakowaniu dróg ewakuacyjnych;
- system powiadamiania o alarmie i konieczności ewakuacji przy wykorzystaniu głosu jest skuteczny i wystarczający a rozgłaszane komunikaty są zrozumiałe;
- czy pracownicy nie zbagatelizowali alarmu – reakcja na alarm była prawidłowa i natychmiastowa – ewakuacja została podjęta;
- właściwa reakcja pracowników na alarm – w przypadku braku właściwych zachowań należy położyć szczególny nacisk podczas szkoleń z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
- czy istnieje konieczność zmiany sposobów postępowania na wypadek pożaru.